

رادیو - تلویزیون دویچه وله

قسمت اول

● دکتر علیرضا نوری مدیر شبکه جوان

«دویچه وله» (DW) عنوان سرویس رادیو-تلویزیون بین‌المللی آلمان است؛ بخش تلویزیونی آن که در شهر برلین قرار دارد، برنامه‌های خود را به سه زبان انگلیسی، آلمانی و اسپانیایی پخش می‌کند. در مقایسه با تلویزیون DW، رادیو دویچه وله به سی زبان مختلف برنامه دارد. مجموعاً ۱۷۰۰ نفر در رادیو و تلویزیون DW مشغول به کارند. بودجه این شبکه که عمدتاً ماهیت فرامرزی دارد توسط پارلمان تعیین شده که برای سال ۲۰۰۱ این بودجه بالغ بر ۵۶۳ میلیون مارک آلمان بوده است. برنامه‌های این شبکه به معرفی شرایط فرهنگی، سیاسی و اقتصادی آلمان در سراسر جهان می‌پردازد و از نظر کیفی (بنابر ادعای مالکان آن) در زمره سایر شبکه‌های بزرگ دنیا؛ نظیر: BBC، VOA (صدای آمریکا)، صدای روسیه و رادیو بین‌المللی فرانسه (RFI) قرار می‌گیرد. آنچه بیش از هر چیز دیگر جلب توجه می‌کند، وجود مرکز بین‌المللی آموزش DW است که از ۳۵ سال پیش تاکنون به آموزش و تربیت علمی و فنی بسیاری از کارکنان رادیو و تلویزیونهای خارجی پرداخته؛ از آن جمله می‌توان به مرکز آموزش رادیو (RTC) که در ساختمان بلندمرتبه DW در شهر کلن قرار دارد اشاره کرد. جالب است بدانید که تاکنون بالغ بر ۸۰۰۰ نفر از ۱۲۰ کشور جهان (کشورهای در حال توسعه و کشورهای

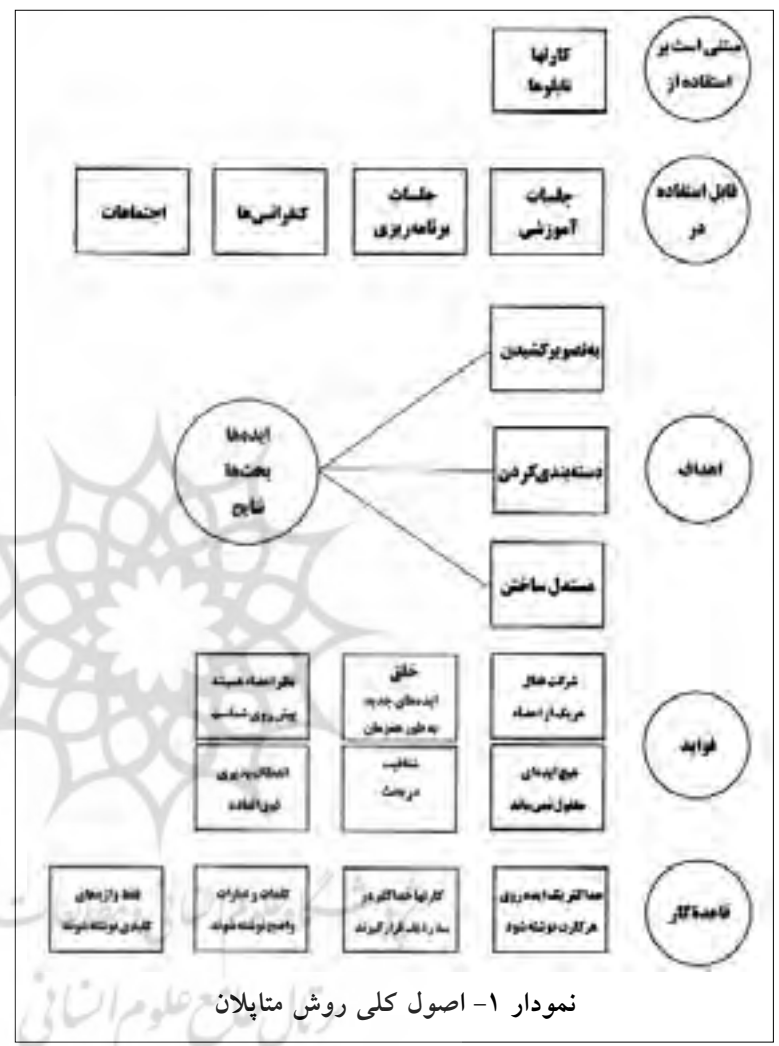
گزارش سفر به جمهوری فدرال آلمان - ژوئن ۲۰۰۲

اروپای شرقی) با عناوینی نظیر: تکنسین، مدیر، خبرنگار و... در دوره‌های مرکز آموزش رادیو شرکت نموده‌اند.

به حال است. او تقریباً تمام آفریقا و آسیا را از نامیبیا تا فیجی با همین مأموریت طی کرده است و جالب تر اینکه دوران کودکی وی در افغانستان و اتیوپی سپری شده است،

قربانیت زیاد اشعار گوته به حافظ را نشانه نزدیکی دو فرهنگ ایران و آلمان می‌داند و وقتی من به او مژده می‌دهم که در پایان دوره به رسم یادبود ترجمه انگلیسی دیوان حافظ را به او خواهم داد، با لبخندی شیرین و به فارسی از من تشکر می‌کند. خداحافظی و تشکر کردن و کلماتی نظیر: راست، چپ، مستقیم، خوش باشید و دو سه کلمه دیگر را به فارسی می‌داند؛ البته با لهجه‌ای مرکب از آلمانی و فارسی دری. علاوه بر آن به

نمودار ۱- اصول کلی روش متاپلان

منابع اطلاعاتی بخش رادیوهای خارجی DW، از نظرهای مخاطبان، منحصر به نامه‌ها و ایمیل‌هایی است که از سوی شنوندگان برای آنها ارسال می‌شود که البته شبیه دقتی در نظرسنجی به شمار نمی‌رود.

زبانهای انگلیسی، فرانسه و یکی دو زبان آفریقایی نیز کاملاً مسلط است.

یوهان والتر به‌عنوان مدیر پروژه آموزشی «مدیریت رادیو» تقریباً کارفرماندهی تیم ما را برعهده داشت. تیمی مرکب از ۱۳ نفر که البته باید به این تعداد، نزدیک ۱۰ نفر دیگر را هم اضافه کرد که به‌عنوان استاد و مشاور در زمینه‌های برنامه‌سازی رادیو و مدیریت به مرکز دعوت می‌شدند. و اما این ۱۳ نفر با ملیتهایی از افغانستان، چین، سریلانکا، هند، اریتره، هنگ کنگ، نامیبیا، نیجریه، اوگاندا، موزامبیک و تانزانیا بودند که همه جزو مدیران مجموعه‌های رادیویی کشورهای

کمی هم فارسی می‌داند. با او در طول دوره صحبت‌های خودمانی زیادی داشتم که در جای خود به آنها اشاره خواهم کرد. والتر از افغانستان، خاطرات خوش دوران کودکی را به‌همراه دارد. او چند روزی هم در ایران بوده؛ وقتی که هنوز ۱۵ سال بیشتر نداشته است. افغانستان را بسیار بهتر از ایران می‌شناسد و از ایران به شاعر بزرگ شیرازی، حافظ، دلبستگی دارد.

مدیریت رادیو و این ۱۳ نفر
«سوم تا بیست و هشتم ژوئن، زمان مناسبی برای برگزاری کارگاه آموزشی تحت‌عنوان «مدیریت رادیو» است» این سخن را «یوهان والتر»، مدیر پروژه آموزشی مدیریت رادیو می‌گفت؛ مردی تقریباً با ۴۰ سال سن و روحیه‌ای بانشاط و تجربه‌ای مفید. تخصص او برگزاری دوره‌های آموزش مدیریت از سال ۱۹۹۵ تا

**تاکنون بالغ بر ۸۰۰۰ نفر
از ۱۲۰ کشور جهان
(کشورهای درحال
توسعه و کشورهای
اروپای شرقی) با
عناوینی نظیر: تکنسین،
مدیر، خبرنگار و... در
دوره‌های مرکز
آموزش رادیو شرکت
نموده‌اند.**

شود و تکنیک متاپلان این فرایند را تسهیل می‌نماید. در نمودار شماره ۱ اصول کلی روش متاپلان و در نمودار ۲ رویکردهای متفاوت در این شیوه درج شده است. تکنیک متاپلان، بسیار ساده و درعین- حال کاربردی است. در طول یک ماهی که در آلمان بودم متوجه شدم که در اکثر نقاط از این روش استفاده می‌شود.

آسیا و رادیو فارسی DW

«دوسوم از مردم جهان در وضعی زندگی می‌کنند که هیچگونه دسترسی آزادانه‌ای به اطلاعات و اخبار ندارند؛ در کشور آنها رسانه‌های آزاد وجود ندارد. برنامه‌های ما به مردم این کشورها و مناطق کمک می‌کند تا بهتر در جریان وقایع سیاسی روز قرار گیرند». «دیتریش اشگلگ» مدیر ارشد سرویس زبانهای خارجی رادیو DW این مطلب را درحالی بیان می‌کند که در بخش زبانهای خارجی رادیو دویچه‌وله نزدیک به ۳۰ کشور جهان و مناطقی وسیع‌تر تحت پوشش قرار می‌گیرند. اروپای شرقی و مرکز اروپا، آمریکای لاتین و مرکزی، آسیا و

می‌رسد با استفاده از تابلوها و کارتها عملی است؛ به این شکل که در زمینه بحث جلسات و یا دستور جلسات تک تک افراد شرکت کننده در دوره یا جلسه، نقطه نظرات خود را بر روی کارتهای رنگی یا ساده نوشته و آنها را بر روی تابلوها نصب می‌کنند.

متاپلان یکی از روشهای آموزش است که در آن ارتباط مرسوم و سنتی میان آموزگار و دانشجو به یک فرایند پویا با تعامل دوسویه (Interactive) تبدیل می‌شود. معلومات جدید، تجربیات و خرد فردی در این روش، به شکل استاندانه‌ای رد و بدل شده و به خرد جمعی مبدل می‌شود و در نهایت، این فرایند منجر به جمع‌آوری خردورزانه ایده‌ها و راهبردها در گروه می‌شود.

در این شیوه، درک و دریافت افراد شرکت کننده هرگز حالت ایستادناشته، بلکه با واداشتن آنها به مشارکت بیشتر در گفتگو و مبادله آرا و افکار، پویایی و تحرک ویژه‌ای به چشم می‌خورد. توسعه غالباً از به- اشتراک گذاردن ایده‌ها و اندیشه‌های نو میان گروه و اتخاذ تصمیمات جمعی حاصل می-

خود به‌شمار می‌رفتند.

رنگها و نژادهای مختلف همراه با مذاهب و فرهنگهای متفاوت، کار در این گروه را بیش از آنکه دشوار بنمایاند، جذاب و سرگرم‌کننده ساخته‌بود. نژاد اروپایی، آسیایی و آفریقایی؛ سفید، زرد و سیاه؛ مسلمان، مسیحی، بودایی و البته هزاران اختلاف فرهنگی ولی با فطرتی مشترک میان همه این ۱۳ نفر. خمیرمایه و فطرتی واحد که گویای وحدت درعین کثرت بود و این جلوه‌ای از قدرت خداوند یکتاست. طبیعی است باوجود تفاوت‌های فراوانی که میان ما بود، تنها نقطه پیوند در بین این ۱۳ نفر همان فطرت انسانی است که باعث نزدیکی و ارتباط ما در طول دوره می‌شد و البته فراموش نکنیم که زبان، عامل بسیار مهمی در این پیوند و تبادلات فرهنگی است.

یوهان والتر و تکنیک متاپلان

از همان روز اول با نظر والتر قرار بر این شد که در تمام طول دوره کارگاه آموزش از «تکنیک متاپلان» (Metaplan Technique) استفاده کنیم. این روش که خیلی ساده به نظر

آفریقا گستره جغرافیایی است که مدیر بخش زبانهای خارجی دویچهوله معتقد است که آنها فاقد رسانه‌های آزاد هستند و این کشور آلمان است که نسبت به آزادی معرفی و شناساندن کشور و ملت آلمان به مردم فارسی زبان (با تمرکز بر ایران و کشورهای خاورمیانه) می‌داند و به اعتقاد او با پخش این برنامه‌ها سعی بر آن است اطلاعات و نظرات کمک کند تا آلمان فدرال بتواند از این راه، سهمی در تقویت تفاهم و دوستی بین ملل و تحکیم صلح در جهان ادا نماید. وقتی از دکتر گونترنابه و

نمودار ۲- رویکردهای متفاوت روش متاپلان

آقای فروغی سؤال کردم که چطور از خواست و نیاز مخاطبان خود در کشورهای آسیایی اطلاع پیدا می‌کنند، جواب قانع کننده‌ای نشنیدم. پاسخ دکتر گونترنابه از فقدان یک سیستم نظرسنجی حکایت می‌کرد که باتوجه به گستردگی جغرافیایی تحت پوشش رادیو DW امری طبیعی است.

منابع اطلاعاتی آنها از نظرهای مخاطبان، منحصراً به نامه‌ها و ایمیل‌هایی است که از سوی شنوندگان برای آنها ارسال می‌شود که البته شیوه دقیقی در نظرسنجی به‌شمار نمی‌رود. به‌هر حال حتی از کشوری مانند آلمان هم نمی‌توان تصور یک مدینه فاضله را در عرصه رسانه داشت و قطعاً آنها هم ضعفهایی دارند که از نظرها پنهان نمی‌ماند. (ادامه دارد)

اروپای شرقی و مرکز اروپا، آمریکای لاتین و مرکزی، آسیا و آفریقا گستره جغرافیایی است که مدیر بخش زبانهای خارجی دویچهوله معتقد است که آنها فاقد رسانه‌های آزاد هستند و این کشور آلمان است که نسبت به آزادی متعهد بوده و باید مردم این کشورها را از جهل و نادانی برهاند.

که سیستم دموکراتیک سیاسی و اجتماعی این کشور نشان داده‌شود و نیز به مبادله

متعهد بوده و باید مردم این کشورها را از جهل و نادانی برهاند. اما واقعیت به‌گونه دیگری است و من در جایی خواهم گفت که هدف اصلی این رادیو چیست؛ واقعیتی که از زبان دکتر «گونترنابه» مدیر بخش آسیایی رادیو دویچهوله نقل خواهم کرد.

در بازدیدی که از بخش آسیایی این رادیو داشتیم با ایشان و یک نفر از هموطنان ایرانی که مسئول بخش فارسی رادیو DW است گفتگویی انجام دادم. آقای دکتر فروغی مسئول رادیو فارسی DW اطلاعاتی رادرباره تاریخچه این رادیو در اختیارم گذاشت. اولین برنامه فارسی دویچهوله (صدای آلمان) در ۴ مارس ۱۹۶۲ پخش شده‌است و در حال حاضر این رادیو روزانه سه برنامه به زبان فارسی دارد. او هدف از تولید و پخش برنامه‌های این رادیو را